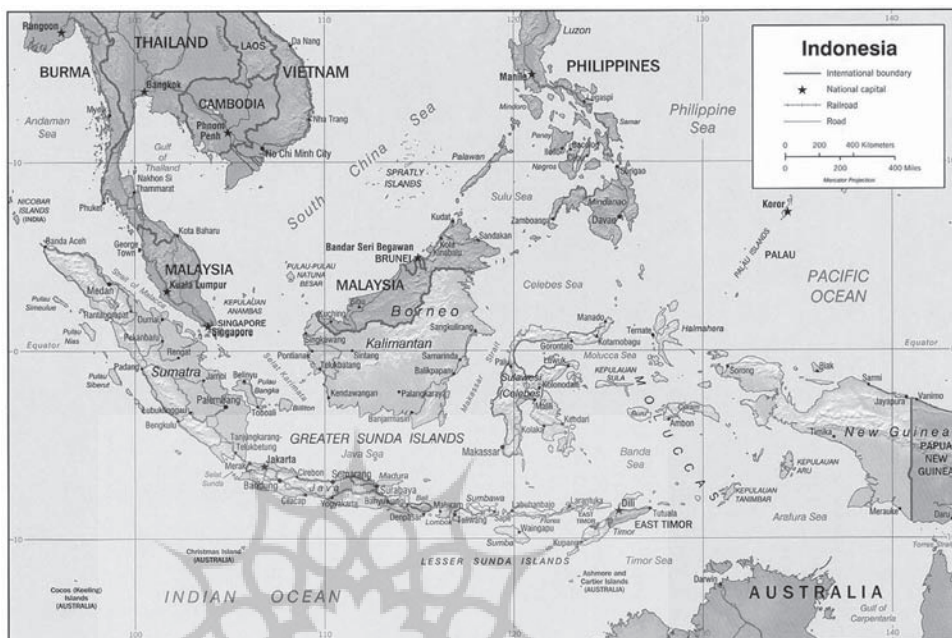

نگاهی به بازار بیمه اندونزی

گردآوردندگان: عبدالله آستین - راضیه چاقری فراهانی

- کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه شهید بهشتی

- کارشناس مدیریت بازرگانی، دانشگاه پیام پور

۱. نمای اقتصادی

است. بر اساس رتبه‌بندی CIA، اندونزی به لحاظ GDP در سال ۲۰۰۸ در رتبه شانزدهم قرار داشت. بخش‌های مهم اقتصادی کشور اندونزی شامل سه بخش کشاورزی، صنعت و منابع طبیعی (شامل نفت و گاز) است. سهم هریک از بخش‌های کشاورزی، صنعت و منابع طبیعی از GDP در سال ۲۰۰۷ به ترتیب ۱۴/۴، ۲۷/۹ و ۱۱ درصد بوده است.

با اجرای سیاست‌های پولی و مالی محتاطانه، نرخ تورم در حدود ۵ تا ۱۰ درصد کنترل شده است. دولت برای جبران کسری بودجه از تأمین مالی داخلی اجتناب کرده و بیشترین موارد افزایش بودجه از طریق کمک‌های

اندونزی اقتصادی بر پایه بازار دارد که در آن دولت نقش مهمی ایفا می‌کند. در این کشور بیش از ۱۶۴ مؤسسه و شرکت دولتی وجود دارد و دولت بر قیمت کالاهای اساسی مانند سوخت، برنج، برق و... کنترل و نظارت دارد. همچنین دولت صاحب امتیاز و مالک تمامی معادن و چاه‌های نفت است. درآمد سرانه اندونزی در سال ۱۹۶۰ برابر با ۱۷۸ دلار بوده است که این رقم به ۳۹۰۰ دلار در سال ۲۰۰۸ رسیده است.

تولید ناخالص داخلی^۱ اندونزی از ۱۶/۸ میلیارد دلار در سال ۱۹۶۰ به ۵۱۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۸ رسیده

1. Gross Domestic Product (GDP)

خارجی تأمین شده است. از اواسط دهه ۱۹۸۰ دولت شروع به حذف و کاهش موانع و مشکلات قانونی بر سر راه گسترش فعالیت‌های اقتصادی کرده است. این اقدامات موجب فراهم آمدن زمینه برای توسعه بخش‌های مالی و تجارت خارجی شد که اثر مثبتی بر رشد و اشتغال در بخش خصوصی غیرنفتی اندونزی داشته است. رشد سریع اندونزی در طول دهه ۱۹۸۰ به بعد باعث فشارهای تورمی فراوانی شد. در بسیاری از سال‌ها این کشور، با توجه به شرایط اقتصادی موجود، نرخ‌های تورم دو رقمی را تجربه کرده است. طوری که نرخ تورم سال‌های ۲۰۰۶، ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ به ترتیب ۱۷ درصد، ۶/۶ درصد و ۹/۹ درصد بوده است. نرخ رشد اقتصادی اندونزی در سال ۲۰۰۱ معادل ۳/۸ درصد بوده که در پایان سال ۲۰۰۶ به ۵/۵ درصد افزایش یافته است و این رقم در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ به ترتیب به ۶/۳ درصد و ۶/۱ درصد رسیده است.

قریب به ۵۰ درصد از جمعیت کشور اندونزی را جوانان تشکیل می‌دهند. هر ساله جمعیت عظیمی به بازار کار وارد می‌شوند، به همین دلیل تأمین این میزان شغل برای اندونزی یکی از معضلات اساسی این کشور است. بازرگانی خارجی اندونزی در طول زمان شاهد تحولات زیادی بوده است. اندونزی که زمانی صادرکننده محصولات کشاورزی بود به تدریج به یکی از صادرکنندگان نفت و گاز طبیعی تبدیل شد و پس از دهه ۱۹۸۰ میلادی و در پی سقوط قیمت نفت در بازار جهانی، سیاست‌های جدیدی را برای تشویق صادرات غیرنفتی در پیش گرفت. صادرات اندونزی شامل مواد خام فراوری شده، کالاهای ساخته شده، کالاهای صنعتی، محصولات معدنی، اقلام سنتی و اقلام منحصربه‌فرد است. صادرات در سال ۲۰۰۸، رقمی در حدود ۱۳۹ میلیارد دلار بوده است و براساس رتبه‌بندی CIA، رتبه ۳۱ را به خود اختصاص داده است.

جمعیت اندونزی از ۹۴ میلیون نفر در سال ۱۹۶۰ به ۲۲۷ میلیون نفر در سال ۲۰۰۸ رسیده است. در طول سال‌های ۱۹۶۰-۱۹۸۱ جمعیت این کشور با نرخ‌های بالاتر از ۲ درصد رشد کرده و پس از سال ۱۹۸۱ با اعمال سیاست‌های کنترل جمعیت، نرخ رشد آن به زیر ۲ درصد رسیده است.

واردت اندونزی شامل مواد خام، کالاهای کمکی، سرمایه‌ای و مصرفی و نیز محصولات نفتی است. واردات این کشور در سال ۲۰۰۸، رقمی در حدود ۱۱۶ میلیارد دلار بوده است و براساس رتبه‌بندی CIA همان سال، این کشور در رتبه ۳۲ قرار دارد. مهم‌ترین کشورهای صادرکننده کالا به اندونزی عبارت‌اند از: ژاپن، آمریکا و آلمان.

۲. پیشینه مختصری از صنعت بیمه اندونزی

با استقلال اندونزی، اولین انجمن ملی بیمه اندونزی در سال ۱۹۵۳ تأسیس شد و پس از آن انجمن‌ها و تجمعات دیگری نیز تشکیل شده است که اساساً به دنبال مسائل فنی و تعرفه‌ای این حرفه‌اند. اما به دنبال تحولات سیاسی اندونزی در ۱۹۶۵ بالاخره شورای بیمه اندونزی به‌عنوان مشخص‌کننده تعرفه‌ها، ریسک و ابزار رقابت در این صنعت شناخته شد و کلیه شرکت‌های بیمه دولتی، خصوصی، مشترک و ... را در زمینه‌های بیمه عمر، خسارت، بیمه اتکایی و ... تحت پوشش قرار داد.

این شورا در سال ۱۹۹۲ اصلاح شد و فدراسیون انجمن‌های بیمه اندونزی نام گرفت و طبق ماده ۲ اساسنامه که به تأیید وزیر دارایی وقت اندونزی رسید، این شورا تنها اتحادیه شرکت‌های بیمه و بیمه اتکایی با شخصیت حقوقی معرفی شد که مطابق قوانین اندونزی دارای این وظایف است: وحدت‌بخشی و طرف مشورت قرارگرفتن جهت حفظ منافع صنعت بیمه در اندونزی، تعیین‌کننده تعرفه‌ها و سیاست‌ها و اصول و مواد استاندارد، کمک‌کننده دولت در رشد و کنترل صنعت بیمه، ارتقای کیفیت صنعت، تدارک تسهیلات آموزشی در قالب دوره‌های کوتاه‌مدت بیمه و ...

۳. سازمان‌های آموزشی بیمه

مجموعه قوانین از سال ۱۹۹۲ تاکنون به مواردی مانند قانون صنعت بیمه و بیمه اتکایی، نحوه راه‌اندازی، وضع مقررات، تغییر مقررات، نحوه اخذ مجوز، استاندارد ارزش‌یابی و توانایی و قابلیت شرکت‌ها، سلامت امور مالی شرکت‌ها، بازرسی، نحوه ارائه گزارش مالی، نوع و محدودیت‌های سرمایه‌گذاری در این صنعت و ... می‌پردازد. برای نمونه برای اخذ مجوز تأسیس یک شرکت بیمه (چه داخلی و چه خارجی) لازم است تا گزارش مالی شرکت به همراه ساختار آن و نیروهای کاری و برنامه خاص بیمه‌ای آن (مطابق با استانداردها) و سایر مدارک به وزارت دارایی ارسال شود تا مجوز

مؤسسه بیمه اندونزی در سال ۱۹۹۲ تأسیس شد. این مرکز، مؤسسه آموزشی رسمی آکادمیک بیمه نیست، بلکه آموزش بیمه را به‌صورت حرفه‌ای و از طریق دوره توسعه حرفه‌ای مستمر پی می‌گیرد.

بنیاد بیمه اندونزی در سال ۱۹۹۴ توسط شورای بیمه اندونزی تأسیس شده و صددرصد متعلق به این شورا است. هدف مؤسسه، معرفی صنعت بیمه اندونزی در سطح‌های ملی و بین‌المللی است و ارائه‌کننده تسهیلات و کمک از جمله پروژه مهم ساختمان منارا پروتکسی^۱

1. Menara Proteksi

کسب صادر شود.

این مجموعه به مقررات این کشور برای جذب سرمایه‌گذاری و مشارکت خارجی در صنعت بیمه نیز اشاره می‌کند، به طوری که براساس این قانون، سهم مشارکت شرکت‌های خارجی در اندونزی حداکثر ۸۰ درصد و طرف اندونزیایی حدود ۲۰ درصد است و اگر طرف اندونزیایی به دلایلی نتواند حضور فعال داشته باشد، طرف خارجی با شرایطی می‌تواند سهم مشارکت را زیاد کند. حداقل سرمایه خارجی در بیمه باید ۱۰۰ میلیارد روپیه، بیمه اتکایی ۲۰۰ میلیارد روپیه، بیمه تکافل ۵۰ میلیارد روپیه و بیمه اتکایی تکافل ۱۰۰ میلیارد روپیه باشد. بازرسی و تأسیس شرکت‌های بیمه‌ای طبق قانون، توسط وزارت دارایی و تحت کنترل اداره بیمه (که زیر نظر مدیرکل مؤسسات مالی وزارت مذکور است) انجام می‌شود. اداره بیمه شامل ۴ زیرمجموعه است که بخش اول، بخش مجوز، برنامه‌ها و خدمات است، بخش دوم تحلیل مالی و بخش سوم تحلیل اجرائیات و اقدامات شرکت‌ها و بالاخره بخش چهارم بازرسی و کنترل است.

۵. بازار بیمه از نگاه آمار

حقوق بیمه دریافتی در سال ۲۰۰۷ جمعاً به ۶۳ تریلیون روپیه رسید که سهم بیمه عمر ۶۱ درصد، عمومی ۲۵ درصد، کارمندان ۱۰ درصد، اجتماعی ۴ درصد و ... است. بر همین اساس بازار بیمه عمومی در دست ۱۰ شرکت بزرگ (شامل ۷ شرکت اندونزیایی و ۳ شرکت مشترک) و بازار بیمه عمر در دست ۱۰ شرکت مهم (شامل ۵ شرکت داخلی و ۵ شرکت مشترک) است.

بنابر اطلاعات یک مجله سوئیدی در سال ۲۰۰۶ کل حق بیمه تولیدی صنعت بیمه ملی ۴/۸ میلیارد دلار بوده است که ۱/۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور را شامل می‌گردد.

کل سرمایه‌گذاری در صنعت بیمه از سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲، ۶۳/۹ تریلیون روپیه بوده که شامل ۳۳/۵ درصد

بیمه اجتماعی، ۳۱/۸ درصد بیمه عمر، ۱۹ درصد بیمه کارمندان و ۱۵/۷ درصد بیمه خسارات و ۱۵/۷ درصد بیمه اتکایی است.

از سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲ نرخ سرمایه‌گذاری در این صنعت ۸۲/۳ درصد رشد داشته است و از ۲۷/۹ به ۶۳/۹ تریلیون روپیه رسیده است.

تعداد شرکت‌های بیمه دارای مجوز به ۳۵۷ شرکت رسیده است که از این تعداد، ۱۷۳ شرکت بیمه و بیمه اتکایی (که عبارت‌اند از ۶۰ شرکت بیمه، ۱۰۴ شرکت بیمه‌ای پرداخت خسارت، ۴ شرکت بیمه اتکایی، ۲ شرکت بیمه اجتماعی و بیمه کارگران و ۳ شرکت بیمه کارمندان دولت و غیرنظامیان و بازنشسته‌ها) و ۱۸۴ شرکت هم بیمه حمایتی (که عبارت‌اند از ۱۱۹ شرکت واسطه بیمه، ۲۰ شرکت واسطه بیمه اتکایی، ۲۵ شرکت بیمه پرداخت خسارت و ۲۰ شرکت مشاوره‌ای) هستند.

تعداد شرکت‌های بیمه متعلق به دولت، ۹ شرکت است که ۴ شرکت در زمینه بیمه‌های تجاری، ۲ شرکت در زمینه بیمه اجتماعی و ۳ شرکت در زمینه بیمه درمان کارمندان دولت، ارتش و پلیس فعالیت دارد. بخش خصوصی نیز ۱۴۱ شرکت دارد که شامل ۴۶ مورد بیمه عمر، ۹۱ مورد عمومی، ۴ مورد بیمه اتکایی و ... است. حق بیمه سرانه در اندونزی برای هر نفر از حدود ۷ دلار در سال ۱۹۹۸ به ۳۰ دلار در سال ۲۰۰۷ رسیده است. که این رشد حدوداً ۴ برابری در عرض ۸ سال در مقایسه با ژاپن با حق بیمه سرانه ۳۳۷۳ دلار، مالزی ۳۳۲ دلار، سنگاپور ۲۷۷۶ دلار، تایلند ۱۲۹ دلار و کره جنوبی ۲۳۸۴ دلار تفاوت بسیار چشمگیری دارد.

ضریب نفوذ بیمه در اندونزی از ۱/۲۱ درصد در سال ۱۹۹۸ به ۱/۶ درصد در سال ۲۰۰۷ رسیده است که این مقیاس در مقایسه با ژاپن با ضریب نفوذ بیمه ۹/۶ درصد، مالزی ۴/۶ درصد، سنگاپور ۷/۶ درصد، تایلند ۳/۴ درصد و کره جنوبی ۱۱/۸ درصد نشان‌دهنده نفوذ

بسیار پایین بیمه در اندونزی است.

ویژه بیمه سلامتی و بهداشت و ضمانت حفظ سلامت افراد است.

بنابر اطلاعات حاصل از انجمن بیمه عمر اندونزی و برخی انجمن‌های دیگر در سال ۲۰۰۷، فقط ۲ درصد از جمعیت ۲۲۰ میلیون نفری اندونزی از برنامه بیمه استفاده می‌کنند. به عبارتی سرمایه‌ای را که انجمن فوق به همراه چند انجمن دیگر مدیریت می‌کند حدود ۱۵۰ تریلیون روپیه است. در حالی که در مالزی سرمایه این صنعت ۸۰۰ تریلیون روپیه با جمعیت ۲۰ میلیون نفری و در سنگاپور با ۴ میلیون نفر جمعیت، ۵۰۰ تریلیون روپیه است. به همین دلیل انجمن بیمه عمومی اندونزی به همراه مجمع بیمه اندونزی از دولت خواهان ایفای نقش بیشتر در این صنعت است.

۶. بازیگران بازار

- شرکت بیمه آس کس^۱: این شرکت کاملاً دولتی است و وظیفه اصلی آن را دولت مشخص کرده است و در زمینه بیمه بهداشت و درمان کارمندان دولت (غیرنظامی‌ها) و خانواده‌هایشان، بازنشسته‌های غیرنظامی، نظامی، پلیس و ... فعال است. این مؤسسه،

- شرکت بیمه بومی پوترا^۲: این شرکت در ابتدا توسط یک معلم و برای حفاظت و مراقبت از معلمین در سال ۱۹۱۰ تأسیس شد و در حال حاضر ۹ دهه از عمر آن می‌گذرد. در حال حاضر این شرکت بیمه با ۱۸ هزار نیروی کار از ۹/۷ میلیون نفر مردم اندونزی با ۵۷۶ شعبه در سرتاسر اندونزی حفاظت می‌کند. زمینه اصلی کار شرکت، بیمه عمر در سطح ملی است. البته خدمات مختلف این شرکت شامل برنامه سفر حج، فوت، تحصیل فرزند از مهد کودک تا سطح آموزش عالی و ... است که با پس‌انداز به عمل آمده براساس نرخ‌های خاص خود، بیمه فرد انجام می‌شود. سایر خدمات هم از جمله بیمه فوت در صورت به اتمام رسیدن قرارداد و حالات مختلف دیگر طراحی شده است و برخی از خدمات شامل چند مورد مثل فوت، پس‌انداز و درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری یا برنامه شریک سلامتی که شامل ضمانت فوت، بستری شدن در بیمارستان و درآمد حاصل از

INDONESIA

سرمایه‌گذاری رقابتی است یا بیمه خاص برای وراثت که با پرداخت معین و در دوره مشخص پس از مرگ فرد، وراثت، ضمانت خاصی را دریافت می‌کنند.

- **شرکت بیمه آسه‌یی^۱**: هدف عمده این شرکت که توسط دولت در سال ۱۹۸۵ به نام بیمه صادراتی اندونزی تأسیس شده، مشارکت در ارتقای صادرات غیرنفتی اندونزی و بیمه ضمانت تجار صادرکننده است. این شرکت بیمه، برنامه‌های خود را به صورت بیمه صادرات اعتباری و بیمه عمومی تعریف کرده است.

- **شرکت بیمه عمر منولایف^۲**: این شرکت در سال ۱۹۹۶ در اندونزی تأسیس شده و تا مارس ۲۰۰۸ سرمایه‌ای در حدود ۱۸/۲ تریلیون روپیه به دست آورده است و ۱۷۰۰ مشاور در سرتاسر اندونزی در ۲۰ شهر با ۱۰۰ نمایندگی دارد. این شرکت زیرمجموعه شرکت مالی منولایف کانادا است که در ۱۹ کشور از جمله اندونزی شعبه

داشته و امور مالی و سرمایه‌گذاری افراد را با برنامه‌های مختلف صیانت می‌کند. کل سرمایه این شرکت در دنیا ۴۰۱ میلیارد دلار تا ۳۱ دسامبر ۲۰۰۷ بوده است. در این شرکت اندونزیایی، ۹۵ درصد سهام متعلق به شرکت مادر و ۵ درصد متعلق به شرکت «تیرتادانای» اندونزی است و ۵۰۰۰ کارمند موقت و تمام‌وقت به حدود یک میلیون مشتری، خدمات مختلف ارائه می‌کنند. برنامه‌های خدماتی شرکت شامل بیمه فرد یا بازنشستگی و سلامتی و عمر است.

- **شرکت بیمه آکسا^۳**: شرکت بیمه AXA یک شرکت فرانسوی (۸۰ درصد سهام) است و در سال ۱۹۸۸ تأسیس شده است و شریک آن، شرکت آریامیتر است و ۱۰۶۶ کارمند و ۲۵۰ نمایندگی داشته و خدمات خود را به ده‌هزار نفر اندونزیایی ارائه می‌دهد. برنامه‌های آن بیمه ساختمان، سهام، تجهیزات، خودرو، ماشین‌آلات

1. ASEI
2. Manulif

3. AXA

سنگین و بیمه دریایی و همچنین بیمه درمان، سفر و مسئولیت است.

- **شرکت بیمه جاسیندو^۱**: شرکت JASINDO در نتیجه ملی شدن یک شرکت بیمه قدیمی هلندی (۱۸۴۵) و ادغام دو شرکت بیمه‌ای بلوم واندر^۲ و انوی اسوراتی ماتچیپی ندرلندر^۳ در سال ۱۹۴۵ به دستور وزارت دارایی تأسیس شد. این شرکت دولتی در خصوص خسارات وارده بر عموم مردم فعال است و در سال ۲۰۰۸ کل دارایی آن ۲/۱۲۴ میلیارد روپیه بوده است. در حال حاضر دارای ۷۴ شعبه در سراسر اندونزی و یک شعبه در خارج کشور است. برنامه‌های خدماتی این شرکت عبارت‌اند از بیمه آتش‌سوزی، امور کارمندی، هواپیمایی، نفت و گاز، تصادفات، کشتیرانی، مالی، امور کارگری، حمل و نقل و

- **شرکت‌های تکافل**: این شرکت، نوعی بیمه شریعت اسلامی است. بنابر اطلاعات مجمع ملی شریعت مجلس‌العلمای اندونزی، ۴۹ شرکت بیمه شرعی در این کشور وجود دارد که شامل ۴۰ شرکت تکافل، ۳ شرکت تکافل اتکایی و ۶ مورد بیمه‌گر واسطه‌ای است. این حرکت ابتدا در سال ۱۹۹۴ با تأسیس شرکت بیمه تکافل اندونزی با ابتکار انجمن روشن‌فکران مسلمان اندونزی و از طریق چند تاجر مسلمان و وزارت دارایی اندونزی شروع شد. شرکت مذکور در سال ۱۹۹۵ دو شرکت بیمه تکافل خانواده (بیمه تکافل عمر) و تکافل عمومی (بیمه تکافل خسارات) را ایجاد کرد. در ادامه این اقدام سایر شرکت‌های بیمه تکافل هم فعالیت خود را گسترش داده‌اند. شایان ذکر است که برخی شرکت‌های بزرگ بیمه دنیا نیز با توجه به جمعیت بالای اندونزی وارد این شاخه بیمه‌ای شده‌اند (از جمله شرکت بیمه عمر آلیانز^۴).

1. JASINDO
2. Bloom Vander
3. NV Assurantie Maatshppij de Nederlander

4. Allianz

کشور اندونزی بیشترین تعداد مسلمان در جهان را دارد و همچنین درآمد سرانه و ضریب نفوذ بیمه‌ای پایینی دارد و صنعت تکافل در این کشور، کوچک اما در حال رشد است. سهام بیمه تکافل اندونزی عبارت است از ۵۶ درصد شرکت تکافل مالزی و ۲۶/۳ درصد بانک توسعه اسلامی و بقیه آن در دست بانک معاملات اندونزی و ... است. استانداردهای لازم این نوع بیمه را از زلاندنو و هلند به دست آورده‌اند. شرکت تکافل علاوه بر بیمه، در امور مالی هم به مسلمانان اندونزی کمک می‌کند.

درآمد ناخالص شرکت تکافل عمومی در سال ۲۰۰۶، حدود ۸۰/۴ میلیارد روپیه و سود خالص شرکت، ۱/۲۸ میلیارد روپیه بوده است. تعداد کارمندان این شرکت ۱۹۰ نفر با ۳۷ دفتر نمایندگی است.

درآمد ناخالص شرکت تکافل خانواده در سال ۲۰۰۶، حدود ۱۳۸/۷ میلیارد روپیه و سود خالص ۶/۱ میلیارد روپیه و تعداد کارکنان شرکت ۲۲۹ نفر با ۳۸ دفتر نمایندگی است.

درآمد ناخالص شرکت تکافل اندونزی ۲۱۹ میلیارد روپیه و سود خالص ۸/۰۱ میلیارد روپیه بوده است و از این مقدار درآمد (۲۱۹ میلیارد روپیه)، ۶۳ درصد توسط تکافل خانواده و ۳۷ درصد توسط تکافل عمومی حاصل شده است.

کل دارایی شرکت تکافل اندونزی در سال ۲۰۰۶، ۳۷۰/۸ میلیارد روپیه بوده و سود شرکت تکافل اندونزی در سال ۲۰۰۵ فقط ۹۲ میلیون روپیه بوده است (۰/۹۲ میلیارد روپیه). درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری هم ۲۵/۷ میلیارد روپیه (۲۴/۳ تکافل خانواده و ۳/۴ میلیارد روپیه تکافل عمومی) بوده است.

خدمات این شرکت بیمه به صورت فردی و گروهی با بیش از ۲۰ برنامه بیمه شرعی است. محصولات کلی آن در خصوص آتش‌سوزی، ساختمان، خودرو،

تجهیزات سنگین، کارگر و امور دریایی، مهندسی، تصادفات شخصی، بدهی، ضمانت صادرات و اعتباری است. محصولات ویژه نیز عبارت‌اند از تکافل در ابرار (خودرو)، بیتونا (خانه و تجهیزات آن) و سورگانیا (تصادفات).

۷. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

از مشکلات صنعت بیمه اندونزی، ضریب نفوذ پایین بیمه و حق بیمه سرانه اندک، غنی نبودن فرهنگ بیمه و عدم حضور نیروی انسانی متخصص و ماهر و ضعف دانش تخصصی در زمینه آموزش حرفه‌ای است. در اندونزی آموزش رسمی و دانش‌آموختگان کارشناس در زمینه بیمه بسیار اندک است و در برنامه درسی مؤسسات آموزش عالی، واحد درسی بیمه‌ای منظور نشده است. در این راستا دولت با وضع قوانین و ارتباط تنگاتنگ با مجامع و انجمن بیمه عمر اندونزی و رسانه‌ها باید جهت اجتماعی کردن و فرهنگ‌سازی صنعت اقدام کند. شرکت‌های بیمه اندونزی باید در منطقه، شبکه‌های خود را افزایش دهند و با شرکت‌های خارجی نیز رقابت کنند.